

Sygn. akt III AUa 424/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 kwietnia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Marek Żurecki (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSO del. Anna Petri
Protokolant	Michał Eksterowicz

po rozpoznaniu w dniu 13 kwietnia 2017 r. w Katowicach

sprawy z odwołania G. S. (G. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

z dnia 7 grudnia 2016 r. sygn. akt IV U 1155/16

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

/-/SSA J. Pietrzak /-/SSA M. Żurecki /-/SSO del. A. Petri

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 424/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016r. Sąd Okręgowy w Częstochowie

zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia

24 sierpnia 2016r. odmawiającą G. S. prawa do emerytury określonej w art. 184 w zw. z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia (...), tj. od osiągnięcia 60 roku życia.

Powodem odmowy przyznania prawa do emerytury było ustalenie, że ubezpieczony legitymując się ponad 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach nie udowodnił co najmniej 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego lecz 24 lata, 11 miesięcy i 26 dni takiego okresu.

Sąd Okręgowy uwzględnił odwołanie po doliczeniu do uznanego okresu składkowego i nieskładkowego dalszych 9 dni przypadających na czas powrotu ubezpieczonego po zakończeniu pracy na budowie (usłudze) eksportowej a przed rozpoczęciem tzw. urlopu dewizowego określonego w § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego i usług związanych z eksportem (t.j. Dz. U. z 1990r. nr 44, poz. 259).

W ocenie Sądu organ rentowy bezzasadnie nie uwzględnił następujących dni: 31 stycznia 1990r., 30 września 1990r., 1 października 1990r., 18 września 1992r., 19 września 1992r., 20 września 1992r., 7 maja 1994r., 9 maja 1994r. i 10 października 1996r.

Sąd dysponując dokumentacją dotyczącą zatrudnienia ubezpieczonego w przedsiębiorstwie (...) S.A. w K. ustalił, że ubezpieczony był oddelegowany do pracy za granicą:

- w okresie od 13 czerwca 1988r. do 30 stycznia 1990r., dzień 31 stycznia 1990r. był dniem powrotu do kraju zaś od dnia 1 lutego 1990r. do 20 marca 1990r. udzielono ubezpieczonemu urlopu dewizowego,

- w okresie od 9 kwietnia 1990r. do 29 września 1990r., dzień 30 września 1990r. i 1 października 1990r. były dniami powrotu do kraju a od dnia 2 października 1990r. do 6 października 1990r. udzielono ubezpieczonemu urlopu dewizowego,

- w okresie od 13 lipca 1992r. do 17 września 1992r., dni 18, 19 i 20 września 1992r. to dni powrotu do kraju, od dnia 21 września 1992r. do 28 września 1992r. udzielony był urlop dewizowy,

- w okresie od 11 kwietnia 1994r. do 6 maja 1994r., dni 7 i 8 maja 1994r. to dni zjazdu do kraju, od dnia 9 maja 1994r. do 13 maja 1994r. udzielono urlopu dewizowego,

- w okresie od 5 lutego 1996r. do 10 października 1996r., dzień 11 października to dzień powrotu do kraju, od dnia 12 października 1996r. do 15 października 1996r. udzielony był urlop dewizowy.

Sąd wskazując na powyższe ustalenia stwierdził, że organ rentowy nieprawidłowo rozszerzył okres urlopu dewizowego, który w świetle utrwalonego orzecznictwa nie jest okresem składkowym i nieskładkowym o dni powrotu (zjazdu) do kraju, bądź na soboty i niedziele przypadające przed rozpoczęciem urlopu dewizowego.

Sąd podkreślając okoliczność, że w wyłączonych przez ZUS dniach ubezpieczony był związany umową o pracę z macierzystym zakładem pracy (który był zarazem zakładem wysyłającym) przyjął, że wskazane dni należy uznać za okresy składkowe.

Ponadto Sąd uznał, że organ rentowy nieprawidłowo ustalił okres zatrudnienia ubezpieczonego w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Ż. od dnia 26 lutego 1981r. do 28 listopada 1981r. stwierdzając, że wynosi on 9 miesięcy i 1 dzień.

W ocenie Sądu okres ten powinien wynieść 9 miesięcy i 3 dni.

Jednocześnie Sąd nie znalazł podstaw dla uwzględnienia wyłączonego przez organ rentowy okresu od 10 sierpnia 1980r. do 18 sierpnia 1980r. w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w D..

Sąd ustalił, że zgodnie z kartą zasiłkową w aktach osobowych tego pracodawcy wskazany okres określony został jako okres niepłatny.

Sąd wskazał, że w kartotece zarobkowej za sierpień 1980r. nie podano przyczyny takiego określenia jednak porównując wynagrodzenie ubezpieczonego za sierpień z wynagrodzeniem z poprzednich miesięcy należało stwierdzić, że było ono znacząco niższe, co potwierdza autentyczność zapisu w kartotece, że wskazany okres nie był okresem świadczenia pracy.

Za zasadne Sąd uznał również wyłączenie okresu: od 2 listopada 1992r. do 30 listopada 1992r. i od 23 czerwca 1993r. do 12 lipca 1993r. w okresie zatrudnienia w (...) albowiem wskazane okresy były okresami urlopów bezpłatnych zgodnie ze wskazaniem pracodawcy w świadectwie pracy, które odpowiadało treści podań o udzielenie takich urlopów zawartych w aktach osobowych tego przedsiębiorstwa.

W apelacji od wyroku organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ubezpieczonego zarzucając wyrokowi naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach poprzez przyznanie prawa do emerytury w sytuacji niespełnienia przesłanki posiadania co najmniej 25 lat okresu składkowego i nieskładkowego do dnia 1 stycznia 1999r.

Apelujący podniósł, że brak jest podstaw do uwzględnienia w stażu pracy dni zjazdu oraz dni wolnych od pracy przed rozpoczęciem urlopów dewizowych.

W ocenie organu rentowego, to kontrakt za granicą i termin jego zakończenia wyznaczał granicę okresu składkowego, dodając, że w świetle przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 marca 1984r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wypłaty należności z tytułu podróży służbowych w kraju i za granicą nie stanowiły podstawy wymiaru składek stąd analogicznie można przyjąć, że dni w których pracownik nie pozostawał w dyspozycji pracodawcy, ponieważ zakończył kontrakt za granicą a nie rozpoczął jeszcze pracy w kraju, nie stanowią okresu składkowego.

Sąd Apelacyjny uwzględnił apelację, zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie.

Orzekając reformatoryjnie w myśl art. 386 § 1 k.p.c. Sąd uznał, że ubezpieczony nie udowodnił do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych przez co nie spełnił łącznie przesłanek nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach.

Przyjmując za własne ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego dotyczące okresów zatrudnienia ubezpieczonego za granicą a w szczególności ustalenia dotyczące zakończenia pracy na budowach eksportowych w poszczególnych latach zatrudnienia w przedsiębiorstwie (...) S.A. oraz ustalenia odnośnie okresów udzielonych ubezpieczonemu tzw. urlopów dewizowych Sąd Apelacyjny

nie podzielił stanowiska sądu pierwszej instancji, który przyjął, że wskazane w uzasadnieniu wyroku dni powrotu (zjazdu) do kraju po zakończeniu pracy na budowie eksportowej należy doliczyć do okresów składkowych z tej przyczyny, że ubezpieczony był w tych dniach związany umową o pracę z własnym pracodawcą, który w przypadku ubezpieczonego był zarazem jednostką kierującą do pracy za granicę i zakładem macierzystym.

Należy wskazać, że zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą w celu realizacji budownictwa eksportowego macierzysty zakład pracy udzielał pracownikowi urlopu bezpłatnego na okres skierowania do pracy za granicą.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia, natomiast za okres składkowy zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy uważa się okresy zatrudnienia za granicą obywateli polskich w przedsiębiorstwach do których

zostali skierowani lub oddelegowani przypadające przez 15 listopada 1991r. za które została opłacona składka na ubezpieczenia społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego okres powrotu z zagranicy po zakończeniu pracy na budowie (usłudze) eksportowej nie jest okresem ubezpieczenia ani też okresem zatrudnienia za granicą lecz jest objęty okresem urlopu bezpłatnego udzielonego przez zakład macierzysty na okres skierowania do pracy za granicą który kończył się wraz z podjęciem przez pracownika zatrudnienia w zakładzie macierzystym. Bez znaczenia przy tym jest okoliczność, że pracodawca ubezpieczonego był jednocześnie jednostką kierującą do pracy za granicę i zakładem macierzystym.

Zdaniem Sądu powyższe stanowisko potwierdza przepis § 14 powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974r. w sprawie praw

i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą; który stanowił,

że w razie wyjazdu za granicę i powrotu z zagranicy w związku z rozpoczęciem

lub zakończeniem pracy na budowie eksportowej pracownikowi nie przysługiwało wynagrodzenie lecz bezpłatny bilet, zwrot kosztów przejazdu lub diety czy też zwrot kosztów noclegu wg zasad obowiązujących przy podróżach za granicę.

Okres powrotu do kraju po zakończeniu pracy nie może zostać uznany za podróż służbową w rozumieniu art. 77⁵ § 1 Kodeksu pracy, gdyż nie spełnia kryteriów podróży służbowej.

Okres taki jest zatem okresem urlopu bezpłatnego tak samo jak okresy udzielonych pracownikowi tzw. urlopów dewizowych z tytułu udzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy zgodnie z poglądem orzecznictwem wyrażonym w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2013r., III UZP 1/13 (OSNP 2013 nr 21-22, poz. 255) i jako taki nie stanowi okresu składkowego.

W związku z tym niezasadne jest uzupełnienie niespornego okresu składkowego i nieskładkowego o dalsze 9 dni będących dniami powrotu (zjazdu) po zakończeniu pracy objętej kontraktem.

Sąd nie podzielił również poglądu Sądu Okręgowego, że okres zatrudnienia od dnia 26 lutego 1981r. do 28 listopada 1981r. stanowi 9 miesięcy i 3 dni nie zaś 9 miesięcy i 1 dzień skoro wskazany okres czasowy to 8 pełnych miesięcy oraz 28 dni + 3 dni czyli 31 dni, tj. 1 miesiąc i 1 dzień przy założeniu, że miesiąc jest równy 30 dniom zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe.

Nie znajdując natomiast podstaw dla zakwestionowania stanowiska Sądu Okręgowego w przedmiocie odmowy uznania za okres składkowy lub nieskładkowy okresu „niepłatnego” od 10 sierpnia 1980r. do 18 sierpnia 1980r. udzielonego ubezpieczonemu w czasie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)

w D. a także zasadności nieuwzględnienia okresów urlopów bezpłatnych od 2 listopada 1992r. do 30 listopada 1992r. i od 23 czerwca 1993r. do

12 lipca 1993r. należało stwierdzić, że ustalony przez organ rentowy okres składkowy i nieskładkowy 24 lat, 11 miesięcy i 26 dni był prawidłowy.

/-/SSA J. Pietrzak /-/SSA M. Żurecki /-/SSO del. A. Petri

Sędzia Przewodniczący Sędzia

MP